

SARUHAN

AVRUPA KONSEYİ	DOĞAL VE KÜLTÜREL VARLIKLARI KORUMA ENVANTERİ D.K.V.K.E.			ANIT	ENVANTER NO :								
TÜRKİYE	KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ				HARİTA NO :								
İL : NİĞDE	İLÇE : MERKEZ	MAHALLE-KÖY VEYA MEVKİİ : AŞAĞI KAYABAŞI MAHALLESİ		KORUMA DERECESESİ	ANITSAL	X	2	3					
ADRES: Bor Caddesi		KADASTRO :			ÇEVRESEL	1	2	3					
		PAFTA: 38 ADA : 598 PARSEL : 3			AYKIRI	1	2	3					
SARUHAN	YAPTIRAN : Hacı Muhammed	YAPAN :		MİMARİ ÇAĞI : İLHANLI									
	YAPIM TARİHİ : 1357	KİTABE : Zilhicce 758 H./Kasım 1357 M.		VAKFIYE :									
GENEL TANIM : Orijinal özelliğini büyük ölçüde korumaktadır. Han, tek katlı ve tek sahnli plandadır.													
KORUMA DURUMU	İYİ	A	TAŞIYICI YAPI	X	DIŞ YAPI	X	ÜST YAPI	X	İÇ YAPI	X	SÜSLEME ELEMANIARI	X	YOK
	ORTA	X		B		B		B		B		B	İZİ VAR
	FENA	C		C		C		C		C		C	ÖNEMLİ

Kuzey-güney doğrultusunda yerleştirilen yapı, dıştan 9.95 x 21.95 m. ölçülerindedir. Han yolcular ve hayvanların kalması için tek bölümlü yapılmıştır. İnşasında sarımtırak renkte kaba yonu trakit taşı kullanılmıştır. Boyuna dikdörtgen planlı hana, güney cephenin ortasında açılan 2.07 x 2.55 m. Boyutlarındaki basık kemerli ve söveli kapıdan girilir. Tek sahından oluşan 7.40 x 19.40 m. ölçülerindeki iç mekân, boydan boya sivri beşik tonoz ile kapatılmıştır. İnsanlar ve hayvanlar bu plan şemasına göre aynı yerde konaklıyor olmalıydılar. Kuzey duvarında açılan bir pencere ile iç mekân aydınlatılmıştır. Oldukça sade inşa edilen yapıda önemli bir bezeme yoktur. Özel bir firma tarafından işletilmektedir.

2014 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğünce restore ettirilmiştir.

Tespit Tarihi	: 26.07.2001
Yeri	: Merkez İlçe.
Adresi	: Aşağı Kayabaşı Mahallesi, Bor Caddesi.
Adı	: Sarı Han.
Türü	: Han.
Tarihi	: Zilhicce 758 H./ Kasım 1357 M.
Dönemi	: Eratna Beyliği.
Külliye	: -
Yapan (Mimarı)	: -
Yaptıran (Banisi)	: Ahmed Fakih'in oğlu Hacı Muhammed.
Kullanım Durumu	: Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün mülkiyetinde olan yapı, lokanta olarak kullanılmaktadır.

Statüsü

: Gayri Menkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 15.12.1979 tarih ve A-2027 sayılı kararı; Konya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 02.01.1988 tarih ve 93 sayılı kararı; Kayseri Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 31.07.1993 tarih ve 1529 sayılı kararlarıyla tescil edilmiştir.

İnceleme :

Han inşâ kitabesine göre, "Ahmed Fakih'in oğlu Hacı Muhammed" tarafından Zilhicce 758 H./ Kasım 1357 M. tarihinde yaptırılmıştır. Yapının Eretna Beyliği döneminde inşâ edildiği anlaşılmaktadır. Vakıflar Genel Müdürlüğü arşiv kayıtlarında, hanın mermer kitabesinde tarih bulunmadığı ve yapının muhtemelen Selçuklu dönemine ait olduğu belirtilmiştir [V.G.M. Arş., Dosya Nu.: 50.01.01/17]. O.N. Dülgerler ise hanı, Karamanoğulları Beyliği dönemi yapısı olarak kaydetmiştir [Dülgerler (2006), 186]. Fakat Niğde, 1335-1366 yılları arasında Eretna Beyliği'nin hâkimiyetinde kaldıktan sonra, Karamanoğlu Alâeddin Ali Bey tarafından 768 H./ 1366-67 M. yılında Karamanoğulları'nın yönetimine geçirilmiştir [Uzunçarşılı XXXII/ 126 (1968), 161, 176; Yücel (1989), 255; Göde (1994), 34 v.d.]. Bundan dolayı Sarı Han'ın, Eretna Beyliği döneminde inşâ edildiği anlaşılmaktadır.

Mimari :

Orijinal durumunu büyük ölçüde koruyarak gelen han, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün mülkiyetinde olup, 1994'de şahıslara lokanta olarak kiralanmıştır. Bu sırada tamir edilerek aşınan taşlar yenilenmiş, cephe duvarındaki derzler sıvanmış ve iç mekân lokantaya uygun şekilde düzenlenmiştir (Resim 1-2).

Han, tek katlı ve tek sahninli olarak düzenlenmiş ve ön mekânı yoktur. Kuzey-güney doğrultusunda yerleştirilen yapı, dıştan 9.95 x 21.95 m. ölçülerindedir. Han, yolcular ve hayvanların kalması amacıyla tek bölümlü yapılmıştır. İnşâsında sarımsak renkte kaba yonu trakit taşı kullanılmıştır (Çizim 1).

Boyuna dikdörtgen plânlı hana, güney cephenin ortasında açılan basık kemerli ve söveli kapıdan girilir (Resim 1). Tek sahninden oluşan 7.40 x 19.40 m. ölçülerindeki iç mekân, boydan boya sivri beşik tonoz ile kapatılmıştır. Handa, yolcular ile hayvanların birarada kaldığı anlaşılmaktadır. İç mekânın aydınlığı, kuzey duvarının üst kısmında açılan bir küçük pencereyle sağlanmıştır. Oldukça sade inşâ edilen yapıda önemli bezeme görülmez (Resim 3-4).

Kitabe:

Handa, giriş kapısının üst kısmına yerleştirilen inşâ kitabesi bulunmaktadır. Kitabe, mermer levhaya sülüs hat ile iki satır olarak yazılmış ve ikinci satırdaki kelimeler oldukça istifli yerleştirilmiştir (Resim 5).

1- *'Ammere haze'l-hân el-mübârek el-Hâc Muhammed bin*

2- *Ahmed Fakih fî târîh sene ve semâne ve hamsîn ve seb'a mi'e fî
şehr-i zi'l-hiceti'l-mübâreke.*

